

Ukládání trestu

Překročení horní hranice zákonné sazby některého druhu trestu uložením několika samostatných trestů tohoto druhu určitému pachateli je třeba zásadně považovat za uložení druhu trestu, který je v zřejmém rozporu s jeho účelem ve smyslu § 266 odst. 2 tr. ř.

Překročení horní hranice zákonné sazby některého druhu trestu uložením několika samostatných trestů tohoto druhu určitému pachateli je třeba zásadně považovat za uložení druhu trestu, který je v zřejmém rozporu s jeho účelem ve smyslu § 266 odst. 2 tr. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 85/2002, ze dne 4.12.2002)

Nejvyšší soud České republiky projednal ve veřejném zasedání stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněného L. S., proti pravomocnému trestnímu příkazu Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, a pravomocnému rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, a podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že pravomocným trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, byl porušen zákon v ustanoveních § 36 a § 45a odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněného L. S. Nejvyšší soud České republiky napadený trestní příkaz zrušil v celém rozsahu, zrušil též všechna další rozhodnutí na zrušený trestní příkaz obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a Obvodnímu soud pro Prahu 4 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud České republiky rovněž rozhodl, že pravomocným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, byl porušen zákon v ustanoveních § 36 a § 45a odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněného L. S., v napadeném rozsudku zrušil výrok o uložení trestu obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin, zrušil též všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozsudku obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a Obvodnímu soudu pro Prahu 9 přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 4. 1. 2002, sp. zn. 2 T 1/2002, byl obviněný L. S. uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák., za což mu byl podle § 247 odst. 1 tr. zák. za použití § 45 odst. 1 a § 45a odst. 1 tr. zák. uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 250 hodin. Podle § 314d odst. 3 tr. ř. byl rozsudek vyhotoven jako zjednodušený rozsudek, který neobsahuje odůvodnění. Rozsudek nabyl právní moci dne 4. 1. 2002.

Trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, byl obviněný L. S. uznán vinným dalším trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák., za což mu byl podle § 45 odst. 1, odst. 2, § 45a odst. 1, odst. 2 tr. zák. s přihlédnutím k § 314e odst. 2 písm. b) tr. ř. uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 300 hodin. Trestní příkaz nabyl

právní moci dne 5. 2. 2002.

Dalším rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, byl obviněný L. S. uznán vinným dalším trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák., za což mu byl podle § 247 odst. 1 tr. zák. za použití § 45 odst. 1 a § 45a odst. 1 tr. zák. uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin a podle § 57a odst. 1 tr. zák. trest zákazu pobytu na území m. P. na dobu 3 let. Rozsudek nabyl právní moci dne 30. 3. 2002.

Proti pravomocnému trestnímu příkazu Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, a proti pravomocnému rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, podal ministr spravedlnosti České republiky stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněného L. S. Vytkl v ní, že zákon byl porušen v ustanovení § 36 tr. zák. a § 45a odst. 1 tr. zák.

V odůvodnění stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti namítl, že pro určení sazby trestu obecně prospěšných prací ve výměře 300 hodin trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, a trestu obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, nebyly splněny zákonné podmínky uvedené v ustanovení § 36 tr. zák. a § 45a odst. 1 tr. zák. Ze spisových materiálů týkajících se napadených rozhodnutí vyplývá, že v době, kdy byla tato napadená rozhodnutí vydávána, obviněný ještě nepočal vykonávat ani trest obecně prospěšných prací ve výměře 250 hodin, který mu byl uložen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 4. 1. 2002, sp. zn. 2 T 1/2002. Trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, však byl obviněnému L. S. uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 300 hodin, takže celková výměra uložených trestů obecně prospěšných prací činila 550 hodin, a tudíž přesahovala nejvyšší výměru dovolenou pro trest obecně prospěšných prací. Obvodní soud pro Prahu 4 si náležitě neověřil, zda obviněnému nebyl uložen předchozím rozhodnutím stejný druh trestu, který dosud nevykonal. Horní hranice zákonné sazby pak byla překročena i rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, kterým byl uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin, takže celková výměra uložených trestů obecně prospěšných prací činila 950 hodin. Podle ministra spravedlnosti bylo takovým postupem soudů porušeno i ustanovení § 23 tr. zák., neboť takto uložené tresty jsou ve zřejmém rozporu s účelem trestu.

Závěrem stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud vyslovil podle § 268 odst. 2 tr. ř., že trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, a rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, byl ve vytýkaném směru porušen zákon v neprospěch obviněného L. S., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. napadená rozhodnutí zrušil a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř., případně podle § 271 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud České republiky podle § 267 odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána, v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející, a dospěl k závěru, že zákon porušen byl.

Podle § 36 tr. zák. platí, že pokud soud odsuzuje pachatele za trestný čin, který spáchal před tím, než

byl trest uložený dřívějším rozsudkem vykonán, a ukládá mu trest stejného druhu, nesmí tento trest spolu s dosud nevykonanou částí trestu uloženého dřívějším rozsudkem přesahovat nejvyšší výměru dovolenou trestním zákonem pro tento druh trestu. Podle § 45a odst. 1 může soud uložit trest obecně prospěšných prací ve výměře od 50 do 400 hodin.

Výměra trestu je podle § 36 tr. zák. limitována i tehdy, jestliže se postupně uloží více než dva tresty téhož druhu, pokud v době ukládání posledního z nich ještě nebyl zcela vykonán první nebo kterýkoli další z těchto trestů uložených před rozhodováním o posledním z nich. V takovém případě bude nutno přihlídnout k součtu všech předchozích dosud nevykonaných trestů (nebo jejich zbytků) stejného druhu, jaký má být opětovně ukládán.

V posuzovaném případě byl obviněný L. S. nejprve odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 4. 1. 2002, sp. zn. 2 T 1/2002, pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 250 hodin, poté byl odsouzen trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, pro další trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. k trestu obecně prospěšných prací ve výměře 300 hodin, a následně byl odsouzen rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, pro další trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. opět k trestu obecně prospěšných prací, tentokrát ve výměře 400 hodin.

Jak vyplývá z vyjádření P. a m. s., s. U. H. ze dne 9. 7. 2002 (č. l. 38 trestního spisu Obvodního soudu pro Prahu 9, sp. zn. 2 T 75/2002) i z vyjádření téhož orgánu ze dne 11. 11. 2002, které si vyžádal Nejvyšší soud, v době, kdy byla vydána napadená rozhodnutí, tj. ke dni 5. 2. 2002, resp. ke dni 8. 3. 2002, obviněný L. S. ještě nezačal vykonávat žádný z dříve uložených trestů obecně prospěšných prací.

Za této situace je zřejmé, že trest obecně prospěšných prací uložený obviněnému L. S. trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, ve výměře 300 hodin, spolu s dosud nevykonanou částí dříve uloženého trestu obecně prospěšných prací, která činila 250 hodin, přesahoval o 150 hodin nejvyšší výměru dovolenou trestním zákonem pro trest obecně prospěšných prací, která je stanovena na 400 hodin.

Zcela stejný závěr pak platí pro rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, kterým byl obviněnému L. S. uložen trest obecně prospěšných prací ve výměře 400 hodin, takže celková výměra trestu obecně prospěšných prací s předchozími tresty tohoto druhu činila již 950 hodin. V případě tohoto rozhodnutí je třeba dodat, že nejvyšší výměra dovolená trestním zákonem pro trest obecně prospěšných prací již byla vyčerpána dříve uloženými tresty tohoto druhu, takže trest obecně prospěšných prací nebylo možno obviněnému L. S. v daném případě vůbec uložit.

Z uvedeného vyplývá, že trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 5. 2. 2002, sp. zn. 52 T 23/2002, i rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, byl porušen zákon v ustanovení § 36 tr. zák. a § 45a odst. 1 tr. zák. ve výroku o ukládaném trestu obecně prospěšných prací.

Podle § 266 odst. 2 tr. ř. lze proti výroku o trestu stížnost pro porušení zákona podat jen tehdy, jestliže trest je ve zřejmém nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele nebo jestliže uložený druh trestu je v zřejmém rozporu s účelem trestu.

Podle názoru Nejvyššího soudu je třeba překročení horní hranice zákonné sazby některého druhu trestu uložením několika samostatných trestů tohoto druhu určitému pachateli zásadně považovat za uložení druhu trestu, který je v zřejmém rozporu s jeho účelem ve smyslu § 266 odst. 2 tr. ř.

Význam zákonných trestních sazeb spočívá mimo jiné v tom, že každá zákonná trestní sazba odpovídá stupni nebezpečnosti pro společnost, který je charakteristický pro trestné činy, pro které lze trest v dané trestní sazbě uložit, její rozmezí je přitom stanoveno tak, aby směřovala k naplnění účelu takto ukládaného trestu. K dosažení účelu trestu stanoveného trestním zákonem tedy musí být správně stanoven nejen druh trestu, ale i jeho výše, pouze správně stanovený trest v otázce druhu i výše vede k naplnění účelu trestu. Překročení horní hranice zákonné sazby některého druhu trestu uložením několika samostatných trestů tohoto druhu má proto za následek, že takto stanovený druh trestu zásadně nemůže splnit účel trestu, k jehož naplnění směřuje zákonem stanovená trestní sazba.

V daném případě je nepochybně trest obecně prospěšných prací, který spolu s dříve uloženým trestem téhož druhu přesahuje horní hranici zákonné trestní sazby o 150, či dokonce 550 hodin, v zřejmém rozporu s jeho účelem. V této souvislosti je třeba dodat, že v případě rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 ze dne 8. 3. 2002, sp. zn. 2 T 75/2002, nebylo vůbec možno trest obecně prospěšných prací uložit, neboť nejvyšší výměra dovolená trestním zákonem pro tento druh trestu byla vyčerpána dříve uloženými tresty tohoto druhu.

Nejvyšší soud proto podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 4 i napadeným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 9 byl porušen zákon v ustanovení § 36 tr. zák. a § 45a odst. 1 tr. zák. v neprospěch obviněného L. S., a v napadeném rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 9 podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušil výrok o uložení trestu obecně prospěšných prací, stejně jako všechna další rozhodnutí na zrušenou část rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Napadený trestní příkaz Obvodního soudu pro Prahu 4 bylo nutné podle § 269 odst. 2 tr. ř. zrušit v celém rozsahu, neboť výrok o vině v trestním příkazu nemůže sám o sobě zůstat pravomocný se zřetelem na důsledky případně podaného odporu proti výroku o trestu uvedené v § 314g odst. 2 tr. ř. (podáním odporu se ruší celý trestní příkaz).

Podle § 270 odst. 1 tr. ř. bylo přikázáno Obvodnímu soudu pro Prahu 4 i Obvodnímu soudu pro Prahu 9, aby každý z nich příslušnou věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Nejvyšší soud v této souvislosti zdůrazňuje, že v novém řízení nemůže dojít ke změně rozhodnutí v neprospěch obviněného L. S., a tedy ani k uložení přísnějšího trestu, neboť Nejvyšší soud vyslovil, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného (§ 273 tr. ř.).

Další články:

- [Nemajetková újma, nutná obrana \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Opatrovník \(zmocněnec\) poškozeného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právní styk s cizinou \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Podjatost soudce](#)
- [Poškozený \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odejmutí věci soudci](#)
- [Přerušeni výkonu trestu odnětí svobody](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Nesprávný úřední postup](#)
- [Adhezní řízení](#)
- [Poučení o přípustnosti dovolání v trestním řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)